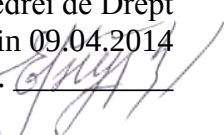
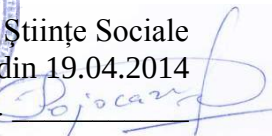

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT

Aprobat la Ședința Catedrei de Drept
proces verbal nr. 9 din 09.04.2014
Șeful Catedrei de Drept Botnari E.

Aprobat la Ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
proces verbal nr.4 din 19.04.2014
Președintele Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale Cojocaru I.

CURRICULUM
La unitatea de curs

DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

AUTOR : M. SPATARI,
lector sup.univ., dr.

Bălți 2014

I. Informații de identificare a cursului

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Drept

Domeniul general de studiu: 38 Drept

Domeniul de formare profesională la ciclul I/II: 381 Drept

Denumirea specialității/specializării: 381.1 Drept

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore				Evaluarea		Responsabil de unitatea de curs
			Total	P	S	L.i	Nr. de credite	Forma de evaluare	
Secția zi F.07.O.67	IV	7	150	45	30	75	5	examen	M. Spatari
Secția f/r F.09.O.78	V		150	26	4	120	5		

Informații de contact: spatarimariana@mail.ru

II. Integrarea cursului în programul de studii

În contextul poziției ocupate actualmente de Republica Moldova pe arena politică, economică și social-culturală internațională și, ținând cont de tendințele tot mai pronunțate ale statului nostru de a se implica activ în diversele domenii ce interesează circuitul valoric interstatal și, mai ales, deplasarea persoanelor în spațiul european, se impune, în mod imperios, adoptarea unui cadru juridic corespunzător ce ar garanta, ar simplifica și ar proteja eficient un asemenea circuit. Evident că relațiile cu element de extraneitate vizează cu prioritate circuitul civil. Un asemenea gen de relații juridice provoacă o serie de situații specifice, care necesită o reglementare la fel de specifică.

Dreptul internațional privat este o disciplină în continuă evoluție și multe din reperele viitoare nu pot fi încă sigur prevăzute. Practica relațiilor cu alte state, cât și acordurile internaționale, ne arată că, pe măsură ce timpul trece, alte domenii decât cele prevăzute inițial, raporturile de drept privat cu element străin, intră în sfera de preocupare a autorităților și judecătorilor.

Uneori elementul străin îl constituie unul din cele două subiecte ale raportului juridic cu element de extraneitate sau amândouă subiecte; alteori elementul străin poate fi obiectul raportului. Mai sunt luate în considerare naționalitatea (cetățenia) străină a unei părți sau a părților, domiciliul lor sau domiciliul lor comun, reședința lor sau reședința lor comună sau chiar statul cu care soții întrețin în comun cele mai strânse legături.

Interesul sporit, deschiderea și preocupările pentru soluții flexibile în dreptul internațional privat, determinate de intensificarea și diversificarea relațiilor internaționale, sunt evidente. În context trebuie menționată preocuparea pentru clarificarea conținutului unor noțiuni, pentru relevarea sensurilor unor termeni întrebuințați.

Obiectul studiului va fi format din **partea generală**, care va cuprinde:

- noțiunea dreptului internațional;
- evoluția dreptului internațional privat;
- izvoarele dreptului internațional privat;
- metoda reglementării juridice a relațiilor de drept internațional privat;
- norma conflictuală și situațiile speciale în aplicarea normei conflictuale;
- calificarea și conflictul de calificări;
- statutul și aplicarea legii străine;
- competența jurisdicțională în dreptul internațional privat;
- recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine.

Partea specială fiind caracterizată prin soluții particulare în domeniul:

- stării și capacității persoanelor fizice și persoanelor juridice;
- raporturilor de familie (căsătoria, adopția, filiația, tutela, etc);

- dreptului succesoral;
- dreptului de proprietate și a tranzacțiilor internaționale în dreptul internațional privat;
- normei conflictuale privind faptele juridice;

Procesul galopant de globalizare ce s-a impus în mod tranșant a condus la un spor de rezultate pozitive obținute de Republica Moldova și în materia dreptului conflictual, rezultate ce sunt evidențiate prin adoptarea unui șir de acte și în materia dreptului internațional privat. Astfel, prin adoptarea Codului civil din 2002, reglementările de drept internațional privat au fost sistematizate (codificate) într-un compartiment separat, constituind ultima carte din cod – Cartea a V-a (intitulată: *Dreptul internațional privat*). Normele Cărții a V-a din Codul civil, analizate cumulativ cu reglementările de drept internațional privat din Codul familiei din 2000 (Titlul VI: *Reglementările relațiilor de familie cu element de extraneitate*) și cu acelea din Codul de procedură civilă din 2003 (Titlul IV: *Procedura în procesele cu element de extraneitate*) formează în prezent o reglementare fără precedent pentru dreptul internațional privat moldovenesc.

Majoritatea normelor conflictuale, inclusiv și cele referitoare la statutul juridic al persoanelor, le găsim cuprinse în Cartea a V-a a Codului civil.

Curriculum vine în ajutorul celor interesați în cunoașterea și aprofundarea aspectelor teoretice și practice în materia dreptului internațional privat. Prin conținutul său, contribuie la pregătirea temeinică a studenților și la aprofundarea cunoștințelor acestora.

III. Competențe prealabile

La etapa incipientă a cursului, studentul trebuie să cunoască care sunt izvoarele juridice aplicabile fiecărei ramuri de drept; să facă distincție între persoana fizică și persoana juridică; să opereze cu noțiunile de: raport juridic, metode de reglementare, ordine publică, raporturi de familie, proces civil ș.a. În același timp, studentul anului IV trebuie să demonstreze competențe: - de utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic; - de interpretare a legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor.

IV. Competențele dezvoltate în cadrul cursului

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice raporturile juridice de drept privat cu element de extraneitate;
- să identifice conflictele de legi și conflictele de jurisdicții;
- să identifice metodele de soluționare a conflictelor de legi și conflictelor de jurisdicții;
- să identifice instituțiile dreptului internațional privat.

La nivel de aplicare:

- să aplice corect normele conflictuale;
- să explice particularitățile conflictului de legi și ale conflictului de jurisdicții;
- să compare și să explice conținutul instituțiilor aparent similare;
- să aplice metodele de soluționare a conflictului de legi și a conflictului de jurisdicții;
- să clasifice legăturile raportului juridic de drept privat cu element de extraneitate;
- să aplice clauza ordinii publice;
- să ia decizii în situații contradictorii;
- să determine coraportul dintre dreptul internațional privat și alte ramuri de drept;

La nivel de integrare:

- să determine importanța soluționării conflictului de legi și a conflictului de jurisdicții;
- să elaboreze proiecte de soluționare ale conflictului de legi și ale conflictului de jurisdicții;
- să asume responsabilități față de soluționarea greșită a conflictului de legi și a conflictului de jurisdicții;

V. Finalitățile cursului

În urma cursului *Drept internațional privat* studenții trebuie să fie capabili: - să identifice raporturile juridice de drept privat cu element de extraneitate; - să cunoască metodele de soluționare a conflictelor de legi și a conflictelor de jurisdicție; - să determine instituțiile dreptului internațional privat; - să aplice în practică prevederile Codului Civil în materia succesiunii; - să stabilească ce efecte produc hotărârile judecătorești străine pe teritoriul Republicii Moldova; - să perceapă direcțiile de armonizare a legislației

Republicii Moldova cu normele internaționale în domeniu; - să identifice problemele de cercetare în domeniul jurisprudenței.

VI. Conținuturi

6.1. Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs/ prelegeri

Nr.	TEMA	Nr. de ore/zi	Nr. de ore/f/r
1.	<i>Considerații generale asupra dreptului internațional privat. Noțiunea și obiectul disciplinei. Metoda de reglementare.</i>	4	2
2.	<i>Conținutul dreptului internațional privat.</i>	2	1
3.	<i>Izvoarele dreptului internațional privat.</i>	2	1
4.	<i>Conflictele de legi.</i>	3	2
5.	<i>Evoluția dreptului internațional privat.</i>	2	1
6.	<i>Calificarea și conflictul de calificări.</i>	2	2
7.	<i>Retrimiteră, ordinea publică și fraudă la lege în dreptul internațional privat.</i>	4	2
8.	<i>Aplicarea legii străine.</i>	2	2
9.	<i>Condiția juridică a străinilor.</i>	2	2
10.	<i>Norme conflictuale cu privire la starea, capacitatea, numele și domiciliul persoanei fizice</i>	4	2
11.	<i>Regimul persoanelor juridice străine.</i>	2	1
12.	<i>Norma conflictuală cu privire la bunuri și drepturile reale.</i>	2	1
13.	<i>Normele conflictuale cu privire la forma, condițiile de fond și efectele actelor juridice.</i>	2	1
14.	<i>Norma conflictuală cu privire la condițiile de fond și efectele contractelor</i>	2	1
14.	<i>Norma conflictuală privind faptele juridice.</i>	2	1
15.	<i>Norma conflictuală în domeniul raporturilor de familie.</i>	2	1
16.	<i>Norma conflictuală în materia succesiuni.</i>	2	1
17.	<i>Procesul civil internațional</i>	4	2
	Total	45 ore	26 ore

6.2 Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminare

Nr.	TEMA	Nr. de ore/zi	Nr. de ore/f/r
1.	<i>Considerații generale asupra dreptului internațional privat. Noțiunea și obiectul disciplinei. Metoda de reglementare.</i>	2	1
2.	<i>Conținutul dreptului internațional privat.</i>	2	-
3.	<i>Conflictele de legi.</i>	2	1
4.	<i>Calificarea și conflictul de calificări.</i>	2	1
5.	<i>Retrimiteră, ordinea publică și fraudă la lege în dreptul internațional privat.</i>	2	-
6.	<i>Aplicarea legii străine.</i>	2	-
7.	<i>Condiția juridică a străinilor.</i>	2	1
8.	<i>Norme conflictuale cu privire la starea, capacitatea, numele și domiciliul persoanei fizice</i>	2	-
9.	<i>Regimul persoanelor juridice străine.</i>	2	-
10.	<i>Norma conflictuală cu privire la bunuri și drepturile reale.</i>	2	-
11.	<i>Normele conflictuale cu privire la forma, condițiile de fond și efectele actelor juridice.</i>	2	-

12.	<i>Norma conflictuală privind faptele juridice.</i>	2	-
13.	<i>Norma conflictuală în domeniul raporturilor de familie.</i>	2	-
14.	<i>Norma conflictuală în materia succesiuni.</i>	2	-
15.	<i>Procesul civil internațional</i>	2	-
	Total	30 ore	

VII. Calendarul de desfășurare a cursului

CONȚINUTUL UNITĂȚII DE CURS	OBIECTIVE DE REFERINȚĂ
I. Considerații generale asupra dreptului internațional privat. Noțiunea și obiectul disciplinei. Metoda de reglementare. 1. Noțiunea și obiectul dreptului internațional privat. 2. Factorii ce favorizează dezvoltarea relațiilor internaționale. 3. Reglementarea juridică a raporturilor interstatale. 4. Dreptul internațional public și dreptul internațional privat. 5. Domeniul dreptului internațional privat. 6. Locul și rolul dreptului internațional privat în sistemul dreptului. 7. Coraportul dreptului internațional privat cu ramurile dreptului public. 8. Coraportul dintre dreptul internațional privat și dreptul intern. 9. Noțiunea și clasificarea elementelor de extraneitate. 10. Obiectul dreptului internațional privat în diferite sisteme de drept. 1. Noțiune de metodă de reglementare juridică a relațiilor de drept internațional privat. 2. Metoda conflictuală de reglementare a relațiilor de drept internațional privat. 3. Metoda materială de reglementare a relațiilor de drept internațional privat. 4. Metoda de aplicare imediată. Caracterele distinctive ale altor metode derivate (<i>proper law</i>).	– Să definească noțiunea dreptului internațional privat. – Să identifice obiectul dreptului internațional privat. – Să explice caracterul pluridisciplinar al dreptului internațional privat. – Să argumenteze autonomia dreptului internațional privat. – Să definească și să identifice principiile dreptului internațional privat. – Să definească și să caracterizeze raportul juridic de drept internațional privat. – Să identifice categorii de raporturi juridice ce apar în cadrul relațiilor cu element de extraneitate. – Să clasifice raporturile juridice în funcție de elementul de extraneitate ce îl afectează. – Să stabilească cu precizie coraportul dreptului internațional privat cu alte ramuri de drept. – Să poată soluționa conflictele de legi apelând la metodele de reglementare ale dreptului internațional privat. – Să facă distincție certă dintre metodele de reglementare în dreptul internațional privat.
II. Conținutul dreptului internațional privat. 1. Raporturile care pot și care nu pot fi obiect al dreptului internațional privat. 2. Noțiuni generale asupra conflictului de legi. 3. Noțiuni introductive asupra conflictului de jurisdicție. 4. Familiarizarea cu procedura de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești și arbitrale străine. 5. Introduce în condiția juridică a străinului persoană fizică și juridică. 6. O posibilă extindere a conținutului dreptului internațional privat.	– Să enumere și să argumenteze intrarea anumitor categorii de raporturi în conținutul dreptului internațional privat. – Să expună particularitățile fiecărei categorii de raporturi juridice cu element străin. – Să clasifice instituțiile dreptului internațional privat. – Să argumenteze, de ce dreptul internațional privat interesează numai raporturile de drept privat cu element de extraneitate. – Să evidențieze acele raporturi de drept public care nasc probleme de drept internațional privat.
III. Izvoarele dreptului internațional privat. 1. Noțiunea de izvor de drept. 2. Categoriile izvoarelor dreptului internațional privat,	– Să clasifice izvoarele dreptului internațional

clasificarea. 3. Izvoarele internaționale a dreptului internațional privat. Tratatul internațional. 4. Elaborarea, codificarea și unificarea convențiilor și tratatelor internaționale în domeniul dreptului internațional privat. 5. Tratatul internațional cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală. 6. Cutuma internațională. 7. Uzanza comercială. 8. Practica judiciară și arbitrală. 9. Legislația internă ca izvor al dreptului internațional privat.	privat. – Să compare izvoarele internaționale cu izvoarele interne ale dreptului internațional privat. – Să identifice particularitățile fiecărui izvor de drept. – Să explice corelația între izvoarele internaționale și cele interne. – Să ilustreze procesul de uniformizare a dreptului pe plan internațional și implicația statului nostru în acest proces. – Să caracterizeze legislația națională în domeniul dreptului internațional privat. – Să facă o analiză de ansamblu a sistemelor de drept internațional privat din alte state.
IV. Conflictul de legi. 1. Noțiunea. Formele conflictului de legi în timp și spațiu. 2. Noțiunea conflictului mobil de legi. Domeniile în care este posibil conflictul mobil de legi. 3. Conflictul în timp al normelor conflictuale ale forului. Conflictul în timp al normelor materiale străine (lex causae). 4. Conflictul de legi în cazul statului nerecunoscut. Conflictul legilor interprovinciale sau interregionale. Conflictul interpersonal. 5. Conflictul de legi în cazul succesiunii de state.	– Să treacă în revistă factorii ce generează conflictul de legi. – Să clasifice conflictele de legi. – Să explice principiul recunoașterii internaționale a unui drept. – Să exemplifice conflictul mobil de legi în baza legislației naționale. – Să evidențieze particularitățile conflictului de legi în situații specifice (conflictul legilor interprovinciale, personale, în cazul unui stat nerecunoscut și în cazul succesiunii de state).
V. Evoluția dreptului internațional privat. 1. Dreptul roman privat. 2. Personalitatea legilor în perioada prefeudală. 3. Teoria statutarilor italieni (sec.XIII-XV).. 4. Școala Glosatorilor. 5. Doctrina franceză din secolul XVI. 6. Teoria statutelor olandezi (secolul XVII). 7. Soluționarea conflictului de legi în Germania, secolul XIX. 8. Teoria italiană a lui Mancini. 9. Doctrina anglo-americană.	– Să caracterizeze perioada antică prin prisma particularității condiției juridice a străinului. – Să evidențieze premisele conflictelor de legi în perioada medievală. – Să expună teoriile statutarilor italieni și francezi. – Să analizeze particularitățile teoriei statutarilor olandezi. – Să expună particularitățile școlii germane de drept internațional privat (Fr. Savigny). – Să explice teoria lui Mancini privind conflictul de legi. – Să stabilească locul doctrinei anglo-americane în domeniul conflictelor de legi.
VI. Calificarea și conflictul de calificări. 1. Noțiunea și importanța calificării în dreptul internațional privat. Calificarea și conflictul de calificări. Clasificarea. 2. Calificarea primară și secundară. Factorii principali ce generează conflictul de calificări. Legea după care se face calificarea. 3. Calificarea după legea forului și excepții. 4. Calificarea după <i>Lex causae</i>- argumente și excepții. Teoria calificării autonome. Principii și excepții. 5. Calificarea după <i>proper law</i> și concluzii privind legea după care se face calificarea.	– Să definească noțiunea de calificare în dreptul internațional privat. – Să facă distincție dintre calificarea primară și calificarea secundară. – Să explice conflictul de calificări. – Să analizeze calificarea după legea forului. – Să analizeze calificarea după <i>lex causae</i>. – Să expună sepecificul calificării după <i>proper law</i>.

VII. Situații specifice în aplicarea normelor conflictuale Retrimiteria. 1. Noțiune. Scurt istoric. Trimitere la normele materiale și de drept internațional privat. 2. Retrimiteria de gradul I. 3. Retrimiteria de gradul II. 4. Aplicarea dreptului internațional privat străin. Convențiile de la Haga. Ordinea publică în dreptul internațional privat. 1. Noțiunea, ordine publică - «pozitivă» și «negativă». Rezerva ordinii publice în sistemul normelor conflictuale. Reglementare legală. 2. Efectele ordinii publice. Ordinea publică străină. Frauda la lege. 1. Noțiunea de fraudare a legii aplicabile. Modalitățile de fraudare a legii. 2. Condițiile fraudei de lege. Sancționarea fraudei de lege. 3. Domeniile în care poate fi posibilă fraudarea legii în dreptul internațional privat.	– Să definească noțiunea de retrimiterie. – Să analizeze retrimiteria conform legislației naționale. – Să enunțe argumentele pro și contra retrimiterii. – Să definească și să caracterizeze ordinea publică în dreptul internațional privat. – Să facă distincție dintre ordinea publică în dreptul internațional privat și dreptul intern. – Să caracterizeze efectele ordinii publice – Să definească și să caracterizeze fraudarea la lege în dreptul internațional privat. – Să expună categoriile de sancționare a fraudei la lege. – Să facă comparații cu alte instituții juridice.
VIII. Aplicarea legii străine. 1. Legea străină ca «element de fapt» (quaestio facti). 2. Legea străină ca element de drept (questio juris). 3. Controlul aplicării legii străine. 4. Obligații de a stabili dreptul străin. Stabilirea dreptului străin aplicabil.	– Să explice noțiunea de lege străină. – Să analizeze sistemul de aplicare a legii străine în Republica Moldova. – Să enunțe sistemul de control în materia aplicării legii străine
IX. Condiția juridică a străinului. 1. Condiția juridică a persoanei fizice în dreptul internațional privat. 2. Noțiune de cetățean, străin, apatrid. Noțiune de condiție juridică a străinului. 3. Scurt istoric privind condiția juridică a străinului. 4. Principalele regimuri aplicabile străinului. 5. Condiția juridică a străinului în Republica Moldova.	– Să definească noțiunea de străin. – Să expună noțiunea de condiție juridică a străinului. – Să facă o enumerare și caracterizare a principalelor regimuri juridice aplicabile străinului. – Să arate evoluția condiției juridice a străinului. – Să analizeze condiția juridică a străinului prin prisma legislației Republicii Moldova.
X. Normele conflictuale cu privire la starea, capacitatea, numele și domiciliul persoanei fizice 1. Noțiunea și definirea statutului personal. 2. Legea aplicabilă statutului personal. 3. Legea aplicabilă stării civile. 4. Înregistrarea actelor și faptelor de stare civilă cu element de extraneitate. 5. Legea aplicabilă capacității de folosință. 6. Legea aplicabilă capacității de exercițiu. 7. Teoria interesului național. 8. Numele în dreptul internațional privat. 9. Domiciliul persoanei fizice în dreptul internațional privat.	– Să definească noțiunea de statut personal. – Să caracterizeze conținutul statutului personal și legea aplicabilă în această materie. – Să enunțe specificul conflictului de legi în materia capacității de folosință. – Să analizeze problemele legate de conflictul de legi în materia capacității de exercițiu. – Să explice importanța teoriei interesului național. – Să poată stabili norma conflictuală în materia numelui și domiciliului persoanei.
XI. Regimul persoanelor juridice străine. 1. Noțiune de persoană juridică în dreptul intern. Persoane juridice naționale și străine. Rolul persoanelor juridice în cadrul relațiilor internaționale.	– Să explice diferența practică dintre persoana juridică națională și cea străină. – Să explice importanța determinării legii

2. Naționalitatea persoanei juridice. 3. Determinarea naționalității persoanei juridice. Importanța naționalității persoanei juridice. Criteriul voinței fondatorilor. Criteriul teritorialității conducerii (sediul social). Criteriul incorporării. Criteriul locului unde se găsește centrul de activitate. Criteriul controlului. Criterii mixte.	naționale pentru persoana juridică. Să expună criteriile de determinare a naționalității pentru persoana juridică. Să determine naționalitatea persoanei juridice conform legislației Republicii Moldova. Să caracterizeze regimul juridic al străinului persoană juridică conform legislației Republicii Moldova.
XII. Norma conflictuală cu privire la bunuri și la drepturi reale. 1. Noțiunea de bunuri și drepturi reale. 2. Regula aplicării legii locului situării bunului în materia statutului real. Justificarea aplicării legii situației bunurilor (<i>lex rei sitae</i>). 3. Determinarea <i>lex rei sitae</i>. 4. Excepții de la aplicarea <i>lex rei sitae</i>. 5. Domeniul de aplicare a legii statutului real (<i>lex rei sitae</i>). 6. Drepturile asupra operelor de creație intelectuală. 7. Titlurile de valoare. 8. Formele de publicitate. 9. Particularitățile privind legea aplicabilă universalităților de bunuri.	Să definească noțiunea de drept real și de regim juridic al bunului. Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia regimului juridic al bunurilor și a drepturilor reale. Să clasifice soluțiile propuse de diferite sisteme de drept. Să expună soluția <i>lex rei sitae</i>. Să evidențieze excepțiile de la regula <i>lex rei sitae</i>. Să caracterizeze particularitățile în domeniul legii aplicabile formelor de publicitate imobiliară. Să poată determina legea aplicabilă titlurilor de valoare.
XIII. Norma conflictuală cu privire la forma actelor juridice. 1. Noțiunea de formă a actelor juridice. Forma exterioară a actelor juridice. 2. Aplicarea legii <i>locus regit actum</i>. Excepții de la aplicarea regulii <i>locus regit actum</i>. 3. Domeniul legilor aplicabile formei actului juridic. 4. Caracterul normelor conflictuale privind forma actului juridic. Forma de încheiere a contractele de comerț exterior.	Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia formei actelor juridice. Să clasifice soluțiile propuse de diferite sisteme de drept. Să expună soluția <i>locus regit actum</i>. Să evidențieze excepțiile de la regula <i>locus regit actum</i>.
XIV. Norma conflictuală cu privire la condițiile de fond și efectele contractelor. 1. Noțiune de contracte internaționale. Clasificare. Norma conflictuală cu privire la condițiile de fond a contractului. 2. <i>Lex voluntatis</i> și limitele libertății de voință. 3. Regula <i>lex loci contractus</i>. Regula <i>lex loci solutionis</i>. 4. Domeniul de aplicare a legii contractului, încheierea contractului și efectele contractului. 5. <i>Lex venditoris</i> și domeniul de aplicare.	Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia condițiilor de fond ale actelor juridice. Să clasifice soluțiile propuse de diferite sisteme de drept. Să expună soluția <i>lex voluntatis</i>. Să evidențieze excepțiile de la regula <i>lex voluntatis</i>. Să determine legea aplicabilă conform normelor conflictuale naționale.
XV. Norma conflictuală privind faptele juridice. 1. Noțiuni introductive privind faptul juridic și actul juridic. 2. Delictul civil cu element de extraneitate. 3. Noțiunea și fundamentul legii locului delictului civil (<i>lex loci delicti commissi</i>). Determinarea legii locului delictului civil. 4. Domeniul de aplicare a legii locului delictului civil și răspunderea civilă delictuală. 5. Răspunderea pentru produsele viciate. 6. Răspunderea pentru concurență neloială. 7. Răspunderea pentru prejudicii cauzate	Să definească noțiunea de faptă juridică cauzatoare de obligații. Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia faptelor juridice. Să clasifice soluțiile propuse de diferite sisteme de drept. Să expună soluția <i>lex loci delicti commissi</i>. Să evidențieze excepțiile de la regula <i>lex loci delicti commissi</i>. Să caracterizeze particularitățile în domeniul legii aplicabile raporturilor delictuale.

personalității. 8. Legea aplicabilă faptelor juridice licite (gestiunea de afaceri și îmbogățirea fără justă cauză).	– Să determine legea aplicabilă pentru anumite categorii de prejudicii. – Să determine legea aplicabilă faptelor licite.
XVI. Norma conflictuală în domeniul raporturilor de familie. 1. Instituția căsătoriei în dreptul internațional privat. 2. Influența drepturilor fundamentale. Relația conjugală liberă, încheierea căsătoriei: condițiile de fond, condițiile de formă, viciile de consimțământ. 3. Efectele personale ale căsătoriei. Nulitatea căsătoriei. 4. Desfacerea căsătoriei prin divorț și separația de corp. Dreptul bunurilor soților. 5. Raportul părinți – copil. Competența internațională. Recunoașterea hotărârilor străine. 6. Adopția internațională. Procedura adopției internaționale.	– Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia condițiilor de formă și de fond la încheierea căsătoriei. – Să determine legea aplicabilă formei căsătoriei. – Să explice condițiile de recunoaștere a căsătoriilor încheiate în străinătate. – Să dezvolte soluția <i>lex fori</i> oferită de dreptul internațional privat în materia divorțului cu element străin. – Să determine legea aplicabilă relațiilor personale și patrimoniale dintre soți. – Să caracterizeze particularitățile în domeniul legii aplicabile filiației, relațiilor între părinți și copii. – Să explice pe larg condițiile de drept material și procedura adopției internaționale.
XVII. Norma conflictuală în materia succesiuni. 1. Noțiuni introductive privind instituția succesiunii. 2. Determinarea legii aplicabile succesiunii. 3. Domeniul de aplicare a legii succesore. 4. Deschiderea succesiunii. 5. Condițiile stabilite de lege pentru a putea moșteni. 6. Devoluțiunea legală a moștenirii. 7. Devoluțiunea testamentară a moștenirii. 8. Transmiterea succesiunii. 8. Împărțirea succesiunii.	– Să definească noțiunea de succesiune cu element de extraneitate. – Să menționeze importanța determinării legii aplicabile în materia succesiunii. – Să clasifice soluțiile propuse de diferite sisteme de drept în materia succesiunii. – Să caracterizeze particularitățile procedurii succesore cu element străin.
XVIII. Procesul civil internațional Competența și procedura civilă în dreptul internațional privat. 1. Aspecte generale privind conflictele de competențe judecătorești. Interdependența dintre conflictele de legi și conflictele de jurisdicții. 2. Litigiul privind raportul juridic de drept internațional privat și regimul juridic al străinului în procesul civil. 3. Competența în dreptul internațional privat și competența în dreptul intern. 4. Determinarea competenței în dreptul internațional privat. 5. Noțiunea legii procesuale a forului (<i>lex processualis fori</i>). Particularitățile aplicării legii forului. 6. Citarea persoanelor aflate în străinătate. Comisiile rogatorii internaționale. Domeniul de aplicare a legii forului și regimul probelor. Efectele hotărârilor judecătorești străine. 1. Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine. 2. Executarea hotărârilor judecătorești străine. Exequaturul hotărârii judecătorești străine. 3. Efectele hotărârilor judecătorești străine: puterea doveditoare a actului autentic, autoritatea de lucru judecat, forța executorie.	– Să definească noțiunea de proces civil internațional. – Să illustreze soluțiile propuse de diferite sisteme de drept în materia competenței jurisdicționale în procesele cu element străin. – Să determine competența conform legislației Republicii Moldova. Procedura exclusivă. – Să expună soluția <i>lex fori</i> în materia legii procesuale aplicabile. – Să evidențieze actele procesuale din cadrul asistenței juridice internaționale. – Să caracterizeze particularitățile recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești străine. – Să poată determina efectele hotărârilor judecătorești străine.

VIII. Activități de lucru individual

Nr.d/o	Sarcini pentru învățămînt cu frecvență la zi / cu frecvență redusă	Nr. de ore/zi	Nr.de ore/fr.
1.	Studiarea concepțiilor expuse în doctrina autohtonă și străină în materia instituțiilor de drept internațional privat	2 ore	6 ore
2.	Analiza dispozițiilor Codului civil în materia instituțiilor de drept internațional privat	3 ore	8 ore
3.	Prezentare powerpoint: - Calificarea și conflictul de calificări; - Eficacitatea internațională a drepturilor dobîndite; - Ordinea publică în drept internațional privat; - Drepturile asupra operelor de creație intelectuală.	4 ore 4 ore 4 ore 4 ore	4 ore 4 ore
4.	<u>Studiu de caz:</u> - Conflictul legilor interprovinciale - Legea după care se face calificarea. - Frauda la lege în dreptul internațional privat. - Normele conflictuale cu privire la starea, capacitatea, numele și domiciliul persoanei fizice. - Determinarea naționalității persoanei juridice. - Particularitățile privind legea aplicabilă universalităților de bunuri. - Răspunderea pentru produsele viciate. - Legea aplicabilă relațiilor personale și patrimoniale dintre soți. - Determinarea legii aplicabile succesiunii. - Efectele hotărîrilor judecătorești străine.	2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore 2 ore	6 ore 4 ore 4 ore 6 ore 4 ore 4 ore 4 ore 4 ore 6 ore 4 ore
5.	<u>Elaborarea referatelor:</u> - Normele conflictuale în domeniul tranzacțiilor comerciale internaționale. - Persoana juridică în dreptul internațional privat. - Norma conflictuală cu privire la forma actelor juridice. - Instituția căsătoriei în dreptul internațional privat. - Procedura adopției internaționale. - Recunoașterea și executarea hotărîrilor judecătorești străine în Republica Moldova.	4 ore 4 ore 4 ore 4 ore 4 ore 4 ore	6 ore 6 ore 6 ore 6 ore 6 ore 6 ore
6.	Studiarea practicii judiciare în domeniu	6 ore	10 ore
7.	Înaintarea propunerilor <i>de lege ferenda</i>	4 ore	6 ore
	Total	75 ore	120 ore

IX. Evaluare

Evaluarea curentă are loc la seminarii prin note acumulate pentru sarcinile de lucru independent, lucrări de control, teste, prezentări de referate, comunicări.

Evaluarea finală se va desfășura sub forma unui examen oral (zi / f/r). Biletul de examinare va cuprinde trei subiecte ce rezultă din conținuturile cursului. Subiectele de examinare vor fi formulate reieșind din finalitățile cursului și competențele speciale. Nota de la examen constituie 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii acumulate la seminarii, $N_f = 0,4 \times n_i + 0,6 \times n_e$, unde N_f – nota finală; n_i – media notelor pentru sarcinile de lucru independent, n_e – nota de la examen.

X. Chestionar la unitatea de curs *Drept internațional privat*

1. Noțiunea și obiectul dreptului internațional privat;
2. Raportul juridic cu element de extraneitate;
3. Natura dreptului internațional privat;
4. Domeniul dreptului internațional privat;
5. Conexiunea dreptului internațional privat cu alte ramuri de drept;
6. Metoda conflictuală de reglementare;
7. Metoda materială de reglementare;
8. Metoda normelor de aplicare imediată;
9. Metoda *proper law*;
10. Izvoarele interne ale dreptului internațional privat;
11. Izvoarele internaționale ale dreptului internațional privat;
12. Cutuma internațională și uzanțele comerciale internaționale;
13. Raporturile dintre izvoarele internaționale și cele naționale;
14. Practica judecătorească și valoarea acestora în dreptul internațional privat;
15. Noțiunea generală, caracterele și importanța normei conflictuale;
16. Structura normei conflictuale;
17. Clasificarea normei conflictuale;
18. Principalele puncte de legătură ale normei conflictuale;
19. Conflictul de legi în timp și spațiu;
20. Conflictul mobil de legi;
21. Conflictul de legi în unele situații;
22. Noțiunea de calificare;
23. Felurile de calificare și conflictul de calificări;
24. Importanța calificării;
25. Calificarea după *lex fori*;
26. Calificarea după *lex causae*;
27. Excepții de la calificarea după legea forului;
28. Noțiunea ordinii publice în dreptul internațional privat;
29. Caracterele ordinii publice în dreptul internațional privat;
30. Efectele invocării ordinii publice;
31. Retrimiteria și formele retrimiterii;
32. Cazurile în care nu se aplică retrimiteria;
33. Frauda legii în dreptul internațional privat;
34. Condițiile fraudei la lege în dreptul internațional privat;
35. Sancționarea fraudei la lege în dreptul internațional privat;
36. Noțiunea legii străine. Temeiul aplicării legii străine;
37. Titlu cu care se aplică legea străină;
38. Aplicarea din oficiu a legii străine (*ex officio*);
39. Proba legii străine;
40. Condiția juridică a străinilor;
41. Regimul juridic al străinilor în Republica Moldova;
42. Statutul personal al persoanei fizice;
43. Capacitatea de folosință a persoanei fizice în dreptul internațional privat;
44. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice în dreptul internațional privat;
45. Starea civilă a persoanei fizice în dreptul internațional privat;
46. Numele și domiciliul persoanei fizice;
47. Persoane juridice naționale și persoane juridice străine;
48. Statutul persoanei juridice;
49. Naționalitatea persoanei juridice;

50. Determinarea naționalității persoanei juridice;
51. Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice;
52. Recunoașterea persoanei juridice străine;
53. Condițiile de formă la încheierea căsătoriei în dreptul internațional privat;
54. Eficacitatea căsătoriilor încheiate în străinătate;
55. Condițiile de fond la încheierea căsătoriei în dreptul internațional privat;
56. Efectele personale ale căsătoriei și nulitatea căsătoriei în dreptul internațional privat ;
57. Desfacerea căsătoriei în dreptul internațional privat;
58. Norma conflictuală privind filiația;
59. Ocrotirea minorilor în dreptul internațional privat;
60. Adopția internațională;
61. Legea aplicabilă contractelor prin voința părților;
62. Determinarea legii aplicabile contractelor de către instanța de judecată;
63. Întinderea voinței părților și modificarea legii aplicabile contractelor prin voința părților;
64. Regula aplicării legii locului situării bunului în materia statutului real;
65. Domeniul de aplicare a legii statutului real;
66. Excepții de la aplicarea legii statutului real pentru anumite categorii de bunuri;
67. Particularitățile privind legea aplicabilă universalităților de bunuri;
68. Soluții propuse în determinarea legii aplicabile succesiunii;
69. Determinarea legii aplicabile succesiunii (lex succesionis) în R. Moldova;
70. Domeniul de aplicare a legii moștenirii;
71. Noțiunea procesului civil internațional;
72. Conflictul de jurisdicție în dreptul internațional privat și soluțiile propuse;
73. Competența jurisdicțională în dreptul internațional privat al R. Moldova;
74. Legea aplicabilă în procesele de drept internațional privat;
75. Condiția străinului ca parte în proces;
76. Noțiunea și regimul juridic al hotărârilor judecătorești străine;
77. Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine;
78. Refuzarea recunoașterii hotărârilor judecătorești străine;
79. Procedura recunoașterii hotărârilor judecătorești străine;
80. Executarea silită a hotărârilor judecătorești străine;
81. Procedura de exequatur;

XI. Resurse informaționale ale cursului:

Convenții internaționale

1. Declarația universală a drepturilor omului din 10 decembrie 1948//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Sovietului Suprem nr.217-XII din 28.07.1990//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.1, 1998, p. 11;
2. Pactul internațional privind drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.1990//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.1, 1998, p. 30;
3. Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.1990//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.1, 1998, p. 18;
4. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04 noiembrie 1950//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 22.07.1997//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.1, 1998, p. 341;
5. Convenția asupra protecției drepturilor investitorilor din 28 martie 1997//Ratificată prin Legea nr.1259-XV din 19.07.02;
6. Convenția pentru protecția minorităților naționale din 1 februarie 1995//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1001-XIII din 22.10.1997//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.26, 2001, p. 93;
7. Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 relativă la statutul refugiaților//R. Moldova a aderat prin Legea nr.677-XV din 23.11.2001;
8. Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților// R. Moldova a aderat prin Legea nr.677-XV din 23.11.2001;

9. Convenția cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.408-XII din 12.12.1990//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.I, 1998, p. 51;
10. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale din 29 mai 1993//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1468-XIII din 29.01.1998//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.15, 1999, p. 81;
11. Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1468-XIII din 29.01.1998//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.15, 1999, p. 67;
12. Convenția ONU din 1 martie 1980 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare care privesc femeile//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.87-XIII din 28.04.1994//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.1, 1998, p. 114;
13. Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1969// R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1135-XII din 04.08.1992//Editura Oficială „Tratatele Internaționale”, vol.4, 1998, p. 53;
14. Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice din 1961//R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1135-XII din 04.08.1992//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.4, 1998, p. 37;
15. Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare din 1963// R. Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1135-XII din 04.08.1992//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.4, 1998, p. 7;
16. Convenția europeană din 07 iulie 1968 privind suprimarea legalizării actelor îndeplinite de către agenții diplomatice sau consulari//Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.923-XV din 21.03.2002;
17. Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului/ *Aderat prin Hot. Parl. nr.707-XII din 10.09.91*;
18. Convenția O.I.M. nr. 100 privind egalitatea de remunerare a mîinii de lucru masculine și feminine pentru o muncă de valoare egală/ *Ratificată prin Hot. Parl. nr.610-XIV din 01.10.99*/ Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 2001, volumul 27, pag.223;
19. Convenția de asistență juridică în materie civilă, familială și penală din 1993 a statelor CSI//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.402-XIII din 16.03.1995// Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.16, 1999, p. 262;
20. Tratatul de asistență juridică în materie civilă, familială și penală din 1993 încheiat între Republica Moldova și Federația Rusă//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.260-XIII din 04.11.1994//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.2, 1999, p. 49;
21. Tratatul de asistență juridică în materie civilă, familială și penală din 1993 încheiat între Republica Moldova și Republica Letonia//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1487-XIII din 10.06.1993//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.19, 199, p. 278;
22. Tratatul de asistență juridică în materie civilă, familială și penală din 1993 încheiat între Republica Moldova și Republica Lituania//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1487-XIII din 10.06.1993//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.19, 1999, p. 313;
23. Tratatul de asistență juridică în materie civilă și penală din 1993 încheiat între Republica Moldova și Ucraina//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.261-XIII din 04.11.1994//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.22, 1999, p. 85;
24. Tratatul de asistență juridică în materie civilă și penală din 1996 încheiat între Republica Moldova și România//Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1018-XIII din 03.12.1996//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.20, 1999, p. 364;
25. Convenția consulară din 1994 între Republica Moldova și Federația Rusă//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.946-XIII din 18.12.1996//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.20, 1999, p. 364;
26. Convenția consulară din 1994 între Republica Moldova și Republica Polonia//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.946-XIII din 18.12.1996//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.20, 1999, p. 94;
27. Convenția consulară din 1995 între Republica Moldova și Ucraina//Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.761-XIII din 06.03.1996//Editura Oficială „Tratate Internaționale”, vol.22, 1999, p. 197;
28. Convenția ONU asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri de la Viena din 11 aprilie 1980;
29. Convenția asupra prescripției în materie internațională de mărfuri, New York 14 iunie 1974;
30. Protocolul de la Viena din 11.04.1980 de modificare a Convenția asupra prescripției în materie internațională de mărfuri de la New York 14 iunie 1974;
31. Convenția asupra legii aplicabile obligațiilor contractuale, Roma 1980;
32. Convenția cu privire la legea aplicabilă vânzării internaționale de obiecte mobile corporale, Haga 15.06.1955;
33. Convenția referitoare la legea aplicabilă contractelor de vânzare internațională de bunuri, Haga 22.12.1986;
34. Convenție vamală relativă la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor T.I.R., Geneva,

- 14.11.1975;
35. Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele C.M.R., Geneva, 19.05.1956;
36. Convenția vamală referitoare la carnetul A.T.A., Bruxelles, 1961;
37. Convenția UNIDROIT privind leasingul internațional, Ottawa 1988;
38. Convenția UNIDROIT privind factoringul internațional, Ottawa 1988;
39. Convenția pentru unificarea anumitor reguli relative privind transportul aerian internațional, Varșovia, 12.10.1929;
40. Protocolul de la Haga din 28.09.1955 de modificare a Convenției pentru unificarea anumitor reguli relative privind transportul aerian internațional, Varșovia, 12.10.1929;
41. Convenția complementară la Convenția pentru unificarea anumitor reguli relative privind transportul aerian internațional de la Guadalahara din 18.09.1961;
42. Convenția ONU privind transportul multimodal internațional de mărfuri, Geneva, 1980;
43. Convenția Europeană de Arbitraj Comercial Internațional, Geneva, 21.04.1961;
44. Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, New York, 10.06.1958.

Legislația Republicii Moldova

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994//*Monitorul Oficial nr.1 din 12.08.1994*;
2. Codul civil al Republicii Moldova Nr.1107-XV din 6 iunie 2002, intrat în vigoare la 12 iunie 2003, Moldpres, Chișinău, 2002//*Monitorul Oficial nr.82-86/661 din 22.06.2002*;
3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV, din 30 mai 2003, în vigoare din 12 iunie 2003, Editura "Cartea", Chișinău, 2003//*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.20/234 din 12.06.2003*;
4. Codul familiei al Republicii Moldova Nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000, Moldpres, Chișinău, 2000//*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.47-48/210 din 26.04.2001*;
5. Codul navigației maritime comerciale al Republicii Moldova din 30 septembrie 1999// *Monitorul Oficial nr.1-4/2 din 11.01.2001*;
6. Codul silvic din 1996//*Monitorul Oficial 4-5/36, 16.01.1997*;
7. Legea Republicii Moldova nr.275 din 1994 cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor pe teritoriul Republicii Moldova//*Monitorul Oficial nr.20/234 din 29.12.1994*;
8. Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024 din 2000//*Monitorul Oficial nr.98-101/709 din 02.06.2000*;
9. Legea Republicii Moldova nr.273 din 1994 privind actele de identificare din sistemul național de pașapoarte//*Monitorul Oficial nr.9/89 din 09.11.1994*;
10. Legea Republicii Moldova nr.100 din 2001 privind actele de stare civilă//*Monitorul Oficial nr.96-97/765 din 26.04.2001*;
11. Legea Republicii Moldova nr.269 din 1994 cu privire la ieșire și intrarea în Republica Moldova//*Monitorul Oficial nr.6/54 din 26.01.1995*;
12. Legea Republicii Moldova nr.1518 din 2002 cu privire la migrațiune//*Monitorul Oficial nr.126-127/1003 din 06.12.2002*;
13. Legea reglementării de stat a activității comerciale externe Nr.1031-XV din 8.06.2000.
14. Legea Republicii Moldova Nr. 866-XIV din 10.03.2000 privind barierele tehnice în calea comerțului.
15. Legea Republicii Moldova Nr. 284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic.
16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.62/03.02.94 privind înfierea copiilor de către cetățenii străini //*Monitor nr.2/42, 28.02.1994*;
17. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.376 din 1995 cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte//*Monitorul nr.34/344 din 24.08.1995*;
18. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.33/22.01.2004 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea de invitații cetățenilor străini și apatrizilor //*Monitorul Oficial nr.19-21/160, 30.01.2004*;

Monografii, Manuale, Note de curs

1. Anghel I. M., **Dreptul consular**, Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1978;
2. Antonescu Mădălina-Virginia, **Regimul juridic al străinilor în România. Străinul persoană fizică**, Editura All Beck, 2001;
3. Ануфриева Л. П., **Международное частное право**, Изд. БЕК, М., 2000;
4. Audit B., **Droit international privé**, 2e édition, Economica, Paris, 1997;
5. Avram Marieta, **Filiația. Adopția internațională și națională**, Editura All Beck, București, 2001;
6. Babără V., **Drept internațional privat**, Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2002;

7. Baeș Sergiu, Roșca Nicolae, **Drept civil. Partea generală. Persoana fizică. Persoana juridică**, Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2004;
8. Баратьянц Н.Р. и др., **Международное частное право**, Изд. International Publishing group, Москва, 1994;
9. Băieșu V. și Căpățână I., **Dreptul internațional privat – note de curs**, Editura Garuda-Art, Chișinău, 2000;
10. Batiffol H., Lagard P., **Droit international privé**, vol. I, Paris, 1970;
11. Beleiu Gh., **Drept civil. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil**, Ed. „Șansa”, București, 1992;
12. Berceanu B. Barbu, **Cetățenia, monografie juridică**, Editura All Beck, București, 1999;
13. Bolintineanu Al., Năstase A., Aurescu B, **Drept internațional contemporan**, București, All Beck, 2002;
14. Богуславский М. М., **Международное частное право**, 2-е изд., Междунар. отношения, Москва, 1994;
15. Borrás Alegria, Campos Julio D. Gonzales, **La loi nationale à l'heure de la réforme du droit international privé espagnol**, în *Le droit international privé: esprit et méthodes*, Dalloz, 2005;
16. Богуславский М.М., **Международное частное право**, Изд. Юрист, Москва, 1999;
17. Bûcher A., **Droit international privé**, tome II, **Personnes, Famille, Successions**, Bâle, 1992;
18. Căpățână O., **Delimitarea dintre regimul străinilor și dreptul conflictual din punctul de vedere al obiectului de reglementare**, în SCJ nr.3/1967;
19. Căpățână O., **În legătură cu norma conflictuală referitoare la capacitatea civilă a persoanei fizice**, în CSJ nr.1/1970;
20. Căpățână O., **Aplicarea legii naționale capacității de folosință a persoanei fizice**, în RRD nr.10/1970;
21. Crișu C., Crișu Șt., **Ghidul juristului**, Editura “ARGESIS”, Curtea de Argeș, 1999;
22. Cojocaru Violeta, **Legea aplicabilă filiației copilului din afara căsătoriei**, Revista Națională de Drept, nr. 4/2000;
23. Чешир Дж., Норт П., **Международное частное право**, Изд. «Прогресс», Москва, 1982;
24. Dariescu C., **Fundamentele dreptului internațional privat**, Ed.Universul Juridic,2013;
25. Deleanu I., **Drept constituțional și instituții politice. Tratat**, vol.II, Editura Europa Nova, București, 1996;
26. Deleanu S., **Dreptul internațional privat**, Ed. Universul juridic, 2013;
27. Diaconu Nicoleta, **Regimul juridic al persoanei fizice în dreptul internațional privat român**, Editura Sylvi, București, 2004;
28. Dicey and Morris, **Family Law Act**, London, 1980;
29. Дмитриева Г.К., **Международное частное право**, Изд. «Проспект», Москва, 2005;
30. Dumitrache Simona, **Persoana juridică în dreptul internațional privat**, Editura Lumina Lex, București, 1999;
31. Dutuit Bernard, **Droit international privé suisse. Commentaire de la loi fédérale du 18 décembre 1987**, 4e édition revue et augmentée, Helbing&Lichtenhahn, 2005 ;
32. Ермолаев В.Г., Симаков О.В., **Международное частное право: курс лекций**, Москва, 1998;
33. Ерпылева В.Г., **Международное частное право: учебник для вузов**, Москва, 1999;
34. Федосеева Г. Ю., **Международное частное право**, Москва, 1999;
35. Filipescu I. P., **Capacitatea persoanei fizice în dreptul internațional privat**, în AUB, Seria Științe sociale, Științe juridice, 1966;
36. Filipescu I.P., **Drept internațional privat**, Editura „Actami”, București, 1999;
37. Filipescu I.P., **Tratat de drept internațional privat**, Regia Autonomă Monitorul Oficial, București, 2004;
38. Гаврилов В. В., **Международное частное право**, Изд. Норма, Москва, 2000;
39. Graveson R.H., **Conflict of Laws**, London, 1980;
40. Hanga Vladimir, Mihail V. Jakotă, **Drept privat roman**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1964;
41. Hanga Vladimir, Bocșan Mircea-Dan, **Curs de drept privat roman**, Editura Rosetti, București, 2005;
42. Ionașcu Tr., **Persoana fizică în dreptul R.P.R.**, Editura Academiei, București, 1963;
43. Jakotă M.V., **Drept internațional privat**, vol. I, Editura Fundației „Chemarea”, 1997;
44. Jakotă M.V., **Drept internațional privat**, vol.II, Editura Fundației „Chemarea”, Iași, 1997;
45. Jonson W.S., **Conflict of Laws**, Montreal, Wilson and Lafleur Ed., 1962;
46. Lupan E., Răchită M., Popescu D., **Drept civil. Teoria generală**, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Drept, 1992;
47. Lupan Ernest, **Drept civil. Persoana fizică**, Editura Lumina Lex, 1999;
48. Lupulescu D., **Numele și domiciliul persoanei fizice**, Editura științifică și enciclopedică, București 1982;

49. Lupulescu Dumitru și Lupulescu Ana Maria, **Identificarea persoanei fizice. Numele de familie, domiciliul, actele de stare civilă**, Editura Lumina Lex, București, 2002;
50. Loussouarn Y., Bourel P., **Droit international privé**, Editions Dalloz, Paris, 1993 ;
51. Macovei Ioan, **Drept internațional privat**, Editura Ars Longa, București, 1999;
52. Марышева Н.И., **Иностранец: правовая защита**, Москва, 1993;
53. Марышева Н.И., Хлестова И.О., **Правовое положение российских граждан за границей (вопросы и ответы)**, Москва, 1994;
54. Mayer Pierre, Heuzé Vincent, **Droit international privé**, 8 édition, Montchrestien, 2004 ;
55. Мисрокова И., **Коллизии законов о гражданстве РФ и республике в ее составе**, în *Закон и право*, nr. 6, 2005;
56. Morris C., **The Conflict of Laws**, second edition, London, Stenvens and Sons, 1980;
57. Moldovan A. T., **Expulzarea, extrădarea și readmisia în dreptul internațional**, București, All Beck, 2004;
58. Mureșan M., **Drept civil. Persoanele (note de curs)**, Editura "Cordial", Cluj-Napoca, 1992;
59. Mureșan M., Boar A., Diaconescu Ș., **Drept civil. Persoanele**, Editura „Cordial Lex”, Cluj-Napoca, 1997;
60. Нечаева А., **О правоспособности и дееспособности физических лиц**, Государство и право, nr. 2, 2001;
61. Penculescu Gh., Anghene M., **Regimul juridic al actelor de stare civilă: studiu teoretic și practic**, Editura Științifică, 1958;
62. Петерский И.С., Крылов С.Б., **Международное частное право**, Изд. Гоюриздат, Москва, 1959;
63. Petrescu R.N., **Drept administrativ**, vol. I, Editura Dacia, București, 1970;
64. Pinzari Veaceslav, **Căsătoria în legislația Republicii Moldova**, Presa Universitară Bălțeană, Bălți, 2002;
65. Pogolșa Silvia, **Starea civilă a persoanei fizice în dreptul internațional privat**, Teză de doctorat, Biblioteca Centrală Universitară din Iași, 1998;
66. Понкрровский И. А., **История римского права**, Издательство - Торговый Дом «Летний Сад», Санкт-Петербург, 1999;
67. Popa Cristian, **Legea aplicabilă capacității de exercițiu a persoanei fizice**, Ed. Focus, București, 2001;
68. Popescu Dan Andrei și Harosa Marius, **Drept internațional privat, Tratat elementar**, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1999;
69. Popescu Tudor R., **Drept internațional privat**, Editura ROMFEL, București, 1994;
70. Predescu Bianca Maria Carmen, **Fundamentele normelor conflictuale**, București, 2001;
71. Pricopi Adrian, Augustin Fuerea, **Drept internațional privat. Note de curs**, Editura Actami, București, 1997;
72. Rauschi M., **Adopția în dreptul internațional privat**, Editura Ministerului de Interne, București, 2000;
73. Rigaux Fr., **Droit international privé**, Tom II, Maison Larcin, Bruxelles, 1993 ;
74. Rusnac Ala, **Drepturile omului. Acte legislative internaționale**, Editura Epigraf, 2005;
75. Santai I., **Introducere în studiul dreptului**, Editura Universitară Aisteda, București, 1999;
76. Скаридов А. С., **Международное частное право**, Изд. Михайлова В. А., Санкт-Петербург, 1998;
77. Sitaru Dragoș-Alexandru, **Drept internațional privat. Tratat**, Editura Lumina Lex, București, 2001;
78. Sitaru Dragoș-Alexandru, **Drept internațional privat. Partea generală. Partea specială**, Ed.C.H.Beck, București, 2013;
79. Stătescu C., **Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturile reale**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970;
80. Suceava I., Marcu V., Constantin Gh., **Omul și drepturile sale**, Editura Europa Nova, București, 1991;
81. Tamaș Sergiu, *Dicționar politic. Instituțiile democrației și cultura civică*, Ed. Academiei Române, București, 1993;
82. Ungureanu O., Jugastru C., **Manual de drept internațional privat**, Ed. All Beck, 1991;
83. Ungureanu O., Jugastru C., **Drept civil. Persoanele**, Editura „Rosetti”, București, 2003;
84. Ungureanu O., Jugastru C., Circa A., **Manual de Drept Internațional Privat**, Hamangiu, București, 2008;
85. Zilberstein S., **Procesul civil internațional**, Editura „Lumina Lex”, București, 1994;
86. Звенков В. П., **Международное частное право**, Норма, Москва, 2000;
87. Vitta E., **Corso di diritto internazionale privato e procesuale**, 1991;
88. Watte N., **Droit international privé**, Ed. Larcier, 1992 ;
89. Weiss André, **Traité de droit international privé**, vol. III, Paris, 1912.